Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
fremsat den 14. januar 2021 [1]

Sag C-913/19

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
mod
Gefion Insurance A/S

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Sąd Rejonowy w Białymstoku (retten i første instans i Białystok, Polen))

»Præjudiciel forelæggelse – samarbejde på det civilretlige område – samarbejde på det civil- og handelsretlige område – specielle kompetenceregler – ansvarsforsikring – overdragelse af fordringer – begrebet filial, agentur eller virksomhed«

1. I hovedsagen er der opstået debat om, hvorvidt en polsk ret har international kompetence til at træffe afgørelse i en tvist mellem et selskab, som et offer for en trafikulykke, der fandt sted i Polen, havde overdraget sine rettigheder til, og det forsikringsselskab, som har hjemsted i Danmark, der dækker skadevolderens risici.

2. Den polske ret har i sin anmodning om præjudiciel afgørelse anmodet Domstolen om en fortolkning af de specielle kompetenceregler i forsikringssager i kapitel II, afdeling 3, i forordning (EU) nr. 1215/2012 [2], sammenholdt med samme forordnings artikel 7, nr. 2) og 5). I henhold til sidstnævnte bestemmelser er kompetencen tillagt retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået [nr. 2)], og retten på det sted, hvor en hovedvirksomheds filial, agentur eller anden virksomhed er beliggende, i sager anlagt mod førstnævnte på grund af aktiviteter, hvor sidstnævnte er inddraget [nr. 5)].

3. I den dom, som Domstolen afsiger (som indtræder i rækken af domme om afdelingen om forsikringssager [3]), kan Domstolen desuden forholde sig til forholdet mellem forordningens artikel 7, nr. 5), og direktiv 2009/138/EF [4].

1 – Originalsprog: spansk.

2 – Europa-Parlamentets og Rådets forordning af 12.12.2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1, herefter »forordningen«).

3 – For seneste retspraksis, jf. dom af 27.2.2020, BALTA (C-803/18, EU:C:2020:123), af 31.1.2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50), og af 21.1.2016, SOVAG (C-521/14, EU:C:2016:41).

4 – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 25.11.2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II) (EUT 2009, L 335, s. 1, herefter »Solvens II-direktivet«).

I. Retsforskrifter

A. Forordning nr. 1215/2012[5]

4. Følgende fremgår af 16. betragtning:

»Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse [...]«

5. Artikel 4, stk. 1, bestemmer:

»Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

6. Følgende fastsættes i artikel 5, stk. 1:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i dette kapitels afdeling 2-7.«

7. Artikel 7 bestemmer:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

[...]

2) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå

[...]

5) i sager vedrørende driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed, ved retten på det sted, hvor filialen, agenturet eller virksomheden er beliggende.«

8. Reglerne om kompetence i forsikringssager, der er fastsat i forordningens kapitel II, afdeling 3, fremgår af forordningens artikel 10-16.

9. Artikel 10 har følgende ordlyd:

»I forsikringssager afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 6 og artikel 7, nr. 5).«

B. Direktiv 2009/138

10. Artikel 145 (»betingelser for etablering af filial«) fastsætter:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at et forsikringsselskab, der ønsker at etablere en filial på en anden medlemsstats område, meddeler hjemlandets tilsynsmyndigheder dette.

5 – I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark; ved skrivelse af 20.12.2012 meddelte Danmark imidlertid Kommissionen sin beslutning om at gennemføre indholdet af forordningen (EUT 2013, L 79, s. 4).

Et selskabs permanente tilstedeværelse på en medlemsstats område sidestilles med en filial, også selv om denne tilstedeværelse ikke har form af en filial, men blot af et kontor, der ledes af selskabets eget personale, eller af en uafhængig person, som har en fast bemyndigelse til at handle på selskabets vegne i lighed med et agentur.

[...]«

11. Artikel 151 (»ligebehandling af personer, der gør krav gældende«) bestemmer:

»Værtslandet pålægger skadesforsikringsselskabet at sikre, at personer, der gør krav gældende som følge af begivenheder på dens område, ikke stilles ringere, fordi virksomheden dækker en risiko, bortset fra fragtførerens ansvar, under forsikringsklasse 10 i del A i bilag I i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser og ikke ud fra et etableret forretningssted i den pågældende medlemsstat.«

12. Artikel 152 (»repræsentant«) foreskriver:

»1. Med henblik på artikel 151 pålægger værtslandet skadesforsikringsselskabet at udpege en repræsentant, der er bosat eller etableret på dens område, som skal indsamle alle nødvendige oplysninger i forbindelse med krav, og som skal have tilstrækkelige beføjelser til at repræsentere virksomheden over for skadelidte personer, der kunne gøre krav gældende, herunder med hensyn til betaling af sådanne krav, og til at repræsentere den eller, om nødvendigt, lade den repræsentere over for den pågældende medlemsstats domstole og myndigheder i forbindelse med disse krav.

[...]«

II. De faktiske omstændigheder og de præjudicielle spørgsmål

13. CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (herefter »CNP«) er et selskab med begrænset ansvar, der er hjemmehørende i Polen.

14. Gefion Insurance A/S (herefter »Gefion«) er et forsikringsselskab, der er hjemmehørende i Danmark.

15. Crawford Polska sp. z o.o. (herefter »Crawford Polska«), som er hjemmehørende i Polen, er den virksomhed, som Gefion[6] har givet fuldmagt til »den fuldstændige behandling af forsikringskrav« samt til »repræsentation af Gefion i alle sager [...] ved domstole og andre offentlige myndigheder«.

16. Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (herefter »Polins«), som er en anden virksomhed, der er beliggende i Żychlin (Polen), repræsenterer også Gefion i Polen[7].

17. Den 28. februar 2018 skete der et trafiksammenstød i Polen, der involverede et køretøj, som var ejet af den forurettede part, og et køretøj, der var ejet af den person, der var ansvarlig for skaden. På det pågældende tidspunkt havde sidstnævnte en aftale med Gefion om ansvarsforsikring for brug af motorkøretøjer.

18. Den 1. marts 2018, mens køretøjet blev repareret, indgik den skadelidte part en aftale med et autoværksted om leje af et erstatningskøretøj mod betaling.

6 – I kraft af en fuldmagt af 31.5.2016 udstedt af tegningsberettigede medlemmer af Gefion Insurance A/S' direktion til Crawford Polska.

7 – Polins handler som forsikringsagent i overensstemmelse med den polske lovgivning, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/97 af 20.1.2016 om forsikringsdistribution (omarbejdning) (EUT 2016, L 26, s. 19).

19. Den pågældende overdrog den fremtidige fordring på Gefion til autoværkstedet som betaling for lejeudgifter. Efter lejeperiodens udløb udstedte autoværkstedet en momsfaktura for tjenesteydelsen.

20. Den 25. juni 2018 erhvervede CNP ved en aftale om overdragelse af fordringer retten til hos Gefion at opkræve det skyldige beløb for betaling af omkostningerne ved leje af erstatningskøretøjet fra autoværkstedet.

21. Samme dag anmodede CNP Gefion om betaling af det beløb, som fremgik af fakturaen. Anmodningen om betaling blev sendt til Polins' ledelse.

22. Gefion gav Crawford Polska mandat til at forestå betalingen af kravet. Idet Crawford Polska handlede for og på vegne af Gefion Insurance A/S, godkendte selskabet delvist fakturaen og accepterede at betale en del af det krævede erstatningsbeløb.

23. I samme dokument vedrørende disse forhold anførte Crawford Polska, at en klage kunne indgives til dette selskab som den enhed, der var bemyndiget af forsikringsselskabet. Det var også anført, at et søgsmål mod Gefion kunne anlægges enten i henhold til bestemmelserne om almindelig kompetence eller ved en domstol, der har kompetence det sted, hvor forsikringstageren, den forsikrede, den begunstigede eller en anden berettiget person i henhold til forsikringsaftalen har bopæl eller hjemsted.

24. Den 20. august 2018 anlagde CNP sag mod Gefion ved Sąd Rejonowy w Białymstoku (retten i første instans i Białystok, Polen). For så vidt angår den internationale domstolskompetence henviste CNP til de oplysninger, som Gefion havde offentliggjort, om, at dette selskabs hovedrepræsentant i Polen er Polins. CNP anmodede om, at dokumenter til Gefion skulle forkyndes på Polins' adresse.

25. Gefion, i egenskab af sagsøgte, gjorde gældende, at søgsmålet skulle afvises, fordi den polske domstol ikke havde kompetence. Gefion påberåbte sig forordningens artikel 5, stk. 1, som den bestemmelse, der fastlagde kompetencen. Gefion anførte, at CNP er en erhvervsdrivende, der købte forsikringskrav i henhold til forsikringsaftaler, og at CNP hverken har status som forsikringstager, forsikret eller begunstiget og derfor ikke kan anlægge sag for en domstol i en anden medlemsstat end den, hvor forsikringsselskabet har hjemsted.

26. CNP anførte hertil, at sagsøgte er opført i fortegnelsen over forsikringsselskaber fra EU- og EFTA-medlemsstater, der er registreret i Polen, og som er underlagt Komisja Nadzoru Finansowegos (den polske finansielle tilsynsmyndighed) tilsyn; at sagsøgte sælger forsikringspolicer i Polen, og at det er uacceptabelt, hvis en aktør, der har fået overdraget erstatningskravet fra den skadelidte, ikke er i stand til at kræve godtgørelse af reparationsarbejder ved den domstol, der har kompetence det sted, hvor skaden skete, og reparationerne blev foretaget.

27. På denne baggrund har Sąd Rejonowy w Białymstoku (retten i første instans i Białystok) forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 13 stk. 2, sammenholdt med artikel 10 i [forordning nr. 1215/2012], fortolkes således, at det i en tvist mellem en erhvervsdrivende og et forsikringsselskab, hvor førstnævnte fra en skadelidt person har erhvervet en fordring mod forsikringsselskabet, som opstod i forbindelse med ansvarsforsikring, ikke er udelukket, at retten kan have kompetence på grundlag af forordningens artikel 7, [nr. 2)], og artikel 7, [nr. 5)]?

2) Hvis [det første spørgsmål] besvares bekræftende, skal artikel 7, [nr. 5)], i forordning nr. 1215/2012 [da] fortolkes således, at et selskab, der driver virksomhed i en medlemsstat, og som behandler skadesager vedrørende lovpligtig ansvarsforsikring for motorkøretøjer inden for rammerne af en aftale med et forsikringsselskab, som har hjemsted i en anden medlemsstat, skal anses for at være dette forsikringsselskabs filial, agentur eller anden virksomhed?

3) Hvis [det første spørgsmål] besvares bekræftende, skal artikel 7, [nr. 2)], i [forordning nr. 1215/2012 da] fortolkes således, at denne bestemmelse udgør et selvstændigt kompetencegrundlag for retten i den medlemsstat, hvor skadetilføjelsen er foregået, og ved hvilken ret den kreditor, der har erhvervet fordringen i henhold til ansvarsforsikringen fra den skadelidte, anlægger sag mod et forsikringsselskab, der har hjemsted i en anden medlemsstat?«

III. Procedure

28. Forelæggelsesafgørelsen indgik til Domstolen den 13. december 2019.

29. CNP, Gefion, Republikken Polens regering og Europa-Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg. Det blev ikke anset for nødvendigt at afholde et retsmøde.

IV. Bedømmelse

30. Som Domstolen har anmodet om, vil jeg blot tage stilling til det andet præjudicielle spørgsmål. Som det fremgår af det nævnte spørgsmål, har den forelæggende ret anmodet om en fortolkning af begrebet »en filial, et agentur eller en anden virksomhed« som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5), under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede.

31. Svaret på dette spørgsmål kan efter min opfattelse udledes af den praksis, som Domstolen har fastlagt med hensyn til den pågældende bestemmelse siden dens indførelse i Bruxelleskonventionen af 1968 [8], således som jeg vil forklare nedenfor.

32. For så vidt som den forelæggende ret og nogle af deltagerne i den præjudicielle procedure mere eller mindre perifert har foreslået at udvide debatten til at omfatte andre bestemmelser om forsikring (Solvens II-direktivet), vil jeg også behandle disse.

A. Indledende bemærkninger

33. Den umiddelbare forgænger til forordningens artikel 7, nr. 5), er artikel 5, nr. 5), i forordning (EF) nr. 44/2001 [9], hvis umiddelbare forgænger er artikel 5, nr. 5), i Bruxelleskonventionen af 1968. Bestemmelsens ordlyd har ikke ændret sig.

34. Domstolen har fortolket de tre tekster i domme, der har skabt en fast praksis [10], som svaret på denne anmodning om præjudiciel afgørelse naturligvis skal være i overensstemmelse med. Således sikres kontinuitet i fortolkningen af den nuværende og de foregående retsakter, jf. 34. betragtning til forordningen.

8 – Bruxelleskonventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17, konsolideret udgave i EFT 1998, C 27, s. 1).

9 – Rådets forordning af 22.12.2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1).

10 – Domskonklusionen i nogle domme afspejler tydeligvis omstændighederne i de pågældende sager; jf. dom af 18.3.1981, Blanckaert & Willems (139/80, EU:C:1981:70, herefter »Blanckaert & Willems-dommen«), og af 9.12.1987, SAR Schotte (218/86, EU:C:1987:536, herefter »SAR Schotte-dommen«). Dette har ikke forhindret, at der er blevet udarbejdet generelle kriterier, der fremhæver dels forholdet mellem den udenlandske og den lokale enhed og tredjemands opfattelse heraf, dels nærheden mellem tvisten og værneting (jf. punkt 38 ff. i dette forslag til afgørelse).

35. Forordningens artikel 7, nr. 5), befinder sig i kapitel II, afdeling 2 (»specielle kompetenceregler«). Desuden finder bestemmelsen anvendelse i forsikringssager, eller nærmere bestemt i tvister, der er omfattet af anvendelsesområdet for samme kapitels afdeling 3 (»kompetence i forsikringssager«), når de foreskrevne betingelser er opfyldt [11]. Dette følger af det forbehold, der er fastlagt i forordningens artikel 10 [12].

36. Kriterierne for fortolkningen af forordningens artikel 7, nr. 5), som er anført nedenfor, berøres ikke af den omstændighed, at der i en sag er en part, der er »svagere« i forhold til den anden: Denne omstændighed berører hverken forståelsen eller anvendelsen af denne bestemmelse [13].

37. Mit synspunkt vil således være det samme, såvel hvis Domstolen besvarer det første præjudicielle spørgsmål bekræftende, som hvis den når til den modsatte konklusion og fastslår, at forordningens kapitel II, afdeling 3, finder anvendelse på hovedsagen. I sidstnævnte tilfælde har sagsøgeren det værneting, der er fastsat i forordningens artikel 7, nr. 5), i kraft af den interne henvisning, der fremgår af forordningens artikel 10.

B. Forordningens artikel 7, nr. 5)

1. Domstolens praksis

38. Forordningens artikel 7, nr. 5), indeholder en speciel kompetenceregel, som fraviger princippet, hvorefter den internationale kompetence som udgangspunkt tilkommer retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl.

39. Idet der er tale om en speciel kompetenceregel, skal den fortolkes indskrænkende og må ikke undergives en fortolkning, der rækker ud over de tilfælde, som udtrykkeligt er fastsat ved forordningen [14].

40. Fortolkningen af bestemmelsen skal desuden være selvstændig [15].

41. Ligesom alle de specielle kompetenceregler, der er fastlagt i forordningens artikel 7, er reglen i nr. 5) begrundet i en særligt nær tilknytning mellem tvisten og de retter, der kan træffe afgørelse herom. Denne nærhed begrunder, at kompetencen fastlægges af retsplejehensyn og af hensyn til tilrettelæggelsen af retssagen [16].

11 – Det er de ikke i sager, hvor sagsøgeren er en professionel aktør inden for forsikringsbranchen: dom af 31.1.2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50).

12 – Forordningens artikel 17, stk. 1, og artikel 20, stk. 1, bevarer også anvendelsen af artikel 7, nr. 5), i henholdsvis sager om bestemte forbrugeraftaler og sager om individuelle arbejdsaftaler.

13 – Dette bekræftes i dom af 19.7.2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491), i forbindelse med artikel 18 i forordning nr. 44/2001 (nu forordningens artikel 20).

14 – Dom af 5.7.2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, herefter »dommen i sagen flyLAL-Lithuanian Airlines«, præmis 26 og 62).

15 – Dom af 22.11.1978, Somafer (33/78, EU:C:1978:205, herefter »Somafer-dommen«, præmis 8).

16 – Jf. Jenard-rapporten om Bruxelleskonventionen af 1968 (EFT 1979, C 59, s. 22) og 16. betragtning til forordningen. Sidstnævnte henviser til alternative kriterier »baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje«. Det fremhæves desuden, at denne nære tilknytning »bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå [...], at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse«.

42. Ved afgørelsen af spørgsmålet, om en retssag vedrørende driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed under en virksomhed, der befinder sig i en medlemsstat, har en tilstrækkelig tilknytning til en anden stat [17], kræves i henhold til Domstolens praksis to elementer: a) et element, som jeg vil betegne som det »subjektive element«, og som vedrører de pågældende enheder, og b) et andet element, som jeg vil betegne som det »objektive element«, og som vedrører den aktivitet, der ligger til grund for tvisten.

43. Fastlæggelsen af, om der er tale om en filial, et agentur eller en anden virksomhed [som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5)], kræver en specifik bedømmelse af de faktiske omstændigheder [18], som også er nødvendig for at vurdere, om der er en tilstrækkelig tilknytning mellem tvisten og filialens, agenturets eller den anden virksomheds aktiviteter.

44. Det tilkommer ikke Domstolen, men derimod den nationale ret, at fastlægge de faktiske omstændigheder, som kræver en vurdering i hvert enkelt tilfælde.

a) Det subjektive element

45. Begreberne »filial«, »agentur« eller »en anden virksomhed« [19] forudsætter, at der foreligger et centrum for erhvervsudøvelsen, eller en »stedfæstet enhed«, som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden [20].

46. Dette centrum for erhvervsudøvelsen skal have en ledelse og være materielt udstyret sådan, at det kan forhandle med tredjemand, således at denne, »skønt han ved, at der eventuelt opstår en retlig forbindelse med den i udlandet hjemmehørende hovedvirksomhed, ikke behøver at henvende sig direkte til denne« [21].

47. Adfærden hos en enhed, der fungerer som en »filial«, et »agentur« eller »en anden virksomhed« for moderselskabet, består af to aspekter, et internt og et eksternt.

48. Domstolen, som har anerkendt relevansen af begge aspekter [22], har lagt særlig vægt på det indtryk, som de to enheder skaber med deres adfærd, som et forhold, der kan godtgøre en snæver forbindelse mellem de senere opståede tvister og den retsinstans, der skal afgøre dem [23].

49. I henhold til dette kriterium og for så vidt angår fortolkningen af forordningens artikel 7, nr. 5):

– »[E]n handelsagent (mellemmand)[, der] er selvstændig [og] i det væsentlige frit kan indrette sin virksomhed og sin arbejdstid i forhold til et selskab, han repræsenterer, [og] dette selskab ikke kan forbyde, at han samtidig repræsenterer flere konkurrerende »selskaber« inden for samme [...]

17 – Den stat, hvori filialen, agenturet eller den anden virksomhed er beliggende.

18 – Dette anførte generaladvokat Bobek i sit forslag til afgørelse flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:136, punkt 134).

19 – Med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5), sondrer Domstolen ikke mellem disse tre begreber: dom af 6.10.1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, præmis 21).

20 – Somafer-dommen, præmis 11 og 12, Blanckaert & Willems-dommen, præmis 11, dommen i sagen flyLAL-Lithuanian Airlines, præmis 59, og kendelse af 19.11.2019, INA m.fl. (C-200/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2019:985, præmis 35).

21 – Somafer-dommen, præmis 12, SAR Schotte-dommen, præmis 10, og dom af 6.4.1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, præmis 18).

22 – SAR Schotte-dommen, præmis 16: »Den snævre forbindelse mellem tvisten og den retsinstans, der skal afgøre den, må [...] ikke blot vurderes på grundlag af retsforholdet mellem de juridiske personer, der er etableret i forskellige kontraherende stater, men også ud fra, hvorledes de to virksomheder optræder i deres forretningsforhold og fremtræder over for tredjemænd.«

23 – Dom af 6.4.1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, præmis 19): »[E]n filial, et agentur eller en lignende sekundær virksomhed [er] [...] en enhed, der kan være hovedforhandlingspartner eller endog den eneste forhandlingspartner for tredjemand ved indgåelse af kontrakter.«

sektor, og [...] han desuden blot videresender ordrer til hovedvirksomheden uden at have del i ordre[r]nes afvikling eller opfyldelse«, kvalificeres ikke som en filial, et agentur eller en lignende virksomhed [24].

– Den pågældende bestemmelse anvendes derimod på en virksomhed, som er etableret i én medlemsstat, og som »i en anden kontraherende stat udøver virksomhed ved hjælp af et selvstændigt selskab og ikke ved hjælp af en filial, et agentur eller en lignende virksomhed uden selvstændig stilling, og dette selskab har samme navn og direktion som den juridiske person, som handler og indgår aftaler på dennes vegne og af denne benyttes på samme måde som en repræsentation« [25].

b) Det objektive element

50. Med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5), skal tvisten vedrøre enten handlinger i forbindelse med driften af filialen, agenturet eller den anden virksomhed eller forpligtelser, som sidstnævnte har påtaget sig på hovedvirksomhedens vegne [26].

51. Dette er ifølge Domstolen tilfældet, når tvisten følger af driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed. Forordningens artikel 7, nr. 5), finder derimod ikke anvendelse, når der ikke foreligger oplysninger, på baggrund af hvilke det kan fastslås, at disse enheder var inddraget i retsforholdet mellem parterne i hovedsagen [27].

52. Domstolen har navnlig tilføjet, at en sag om erstatning uden for kontrakt [28] kan udspringe af en filials drift, hvis sidstnævnte »faktisk deltager i visse af de handlinger, der ligger til grund for erstatningskravet« [29].

2. Anvendelse af denne retspraksis på den foreliggende sag

a) Relevant enhed med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5)

53. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at to selskaber repræsenterer Gefion i Polen: Polins og Crawford Polska.

54. Denne omstændighed gør det ifølge den forelæggende ret vanskeligt at bestemme, hvilken enhed der nærmere bestemt er ansvarlig for skadebehandlingen og for retssagen mod forsikringsselskabet [30].

24 – Blanckaert & Willems-dommen, præmis 12 og 13.

25 – SAR Schotte-dommen, præmis 17. Jeg ser intet modsætningsforhold mellem den pågældende dom og Blanckaert & Willems-dommen, men derimod to konkrete anvendelser af den samme regel. I den sag, som blev afgjort ved sidstnævnte dom, havde agenten ikke et internt afhængighedsforhold til den anden virksomhed, og dette indtryk gjorde sig heller ikke gældende udadtil i modsætning til den i SAR Schotte-dommen omhandlede situation.

26 – Somafer-dommen, præmis 11 og 13, dom af 19.7.2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, præmis 48), dommen i sagen flyLAL-Lithuanian Airlines, præmis 59, eller kendelse af 19.11.2019, INA m.fl. (C-200/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2019:985, præmis 35).

27 – Dom af 11.4.2019, Ryanair (C-464/18, EU:C:2019:311, præmis 34 og 35).

28 – Det er ubestridt, at CNP's retssag mod Gefion er en sag om »erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i forordningen.

29 – Dommen i sagen flyLAL-Lithuanian Airlines, præmis 63.

30 – Forelæggelsesafgørelsens præmis 24. Sąd Rejonowy w Białymstoku (retten i første instans i Białystok, Polen) har som et bevis for disse vanskeligheder henvist til det præjudicielle spørgsmål, som blev forelagt i en anden sag, som også var anlagt mod Gefion, og som gav anledning til dom af 27.2.2020, Corporis (C-25/19, EU:C:2020:126, herefter »Corporis-dommen«).

55. Uanset hvor berettigede disse betænkeligheder måtte være, kan de ikke behandles i dette forslag til afgørelse, da jeg er anmodet om at begrænse mig til at fortolke forordningens artikel 7, nr. 5) [31].

56. Det er derimod vigtigt at vide med sikkerhed, hvilken af de enheder, der repræsenterer forsikringsselskabet i Polen, der skal tilskrives den aktivitet, som ligger til grund for tvisten. Efterprøvelsen af de forhold, der definerer en filial, et agentur eller en anden virksomhed i forordningens artikel 7, nr. 5), skal foretages med hensyn til denne enhed.

57. Det fremgår ikke så klart, som man kunne ønske af forelæggelsesafgørelsen, hvilken enhed der må være tale om. Jeg er imidlertid tilbøjelig til at mene, at den pågældende virksomhed er Crawford Polska. Dette kan udledes af forelæggelsesafgørelsen, hvoraf det desuden fremgår, at baggrunden for tvisten er den skadebehandling, som netop Crawford Polska har forestået [32].

58. Med forbehold af den efterprøvelse, som det i sidste ende påhviler den forelæggende ret at foretage, vil jeg gå ud fra, at Crawford Polska er den relevante enhed med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5).

b) Kvalificering af Crawford Polska og vurdering af denne enheds adfærd

59. Svaret på det andet præjudicielle spørgsmål kræver dels en afgørelse af, om Crawford Polska opfylder betingelserne for at være en filial, et agentur eller en anden virksomhed som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5), dels en bestemmelse af graden af denne virksomheds aktive deltagelse i de faktiske omstændigheder, som gav anledning til hovedsagen.

60. Begge aspekter har en tydelig faktisk karakter, som kun den forelæggende ret har de ideelle betingelser for at efterprøve på grund af sit nære kendskab til de faktiske omstændigheder. Jeg vil derfor blot fremsætte nogle præciserende bemærkninger.

61. Den første bemærkning vedrører Gefions modvilje mod at kvalificere Crawford Polska som en filial, et agentur eller en anden virksomhed, da sidstnævnte er en selvstændig enhed, der forestår skadebehandling på vegne af flere forsikringsselskaber og andre enheder [33].

62. Ingen af disse to faktorer (uafhængighed og ikke-eksklusivitet) indebærer efter min opfattelse, at forordningens artikel 7, nr. 5), ikke finder anvendelse, når andre forhold samlet set giver det indtryk, der er kendetegnende med henblik på bestemmelsen, og når den sekundære enhed desuden materielt er udstyret på en sådan måde, at den kan forhandle med tredjemand.

31 – Jeg anerkender, at den opsplitning af forsikringsaktiviteter, som Gefion tilsyneladende har foretaget, kan have indvirkning på anvendelsen af bestemmelsen: f.eks. fordi den gør det vanskeligere for offentligheden at få opfattelsen af, at en lokal virksomhed er en repræsentation for hovedvirksomheden. Forordningens artikel 7, nr. 5), skal imidlertid fortolkes indskrænkende; bestemmelsens ordlyd begrænser desuden de forhold, som dens anvendelse afhænger af, til forhold, der vedrører den konkrete tvist. Med andre ord: Med henblik på og i overensstemmelse med bestemmelsens formål (en nær tilknytning mellem sagen og værneting) er det ikke tilstrækkeligt, at sagsøgte blot er til stede i en medlemsstat, men den enhed, der deltager i den aktivitet, som ligger til grund for tvisten, skal være tilstede i denne medlemsstat.

32 – Ifølge Kommissionen, som har lagt det samme til grund, henviser den forelæggende rets spørgsmål til denne enhed. Det er efter min opfattelse sandsynligt, navnlig i betragtning af forelæggelsesafgørelsens præmis 26 og 28.

33 – Gefions skriftlige indlæg, punkt 20 og 21. I denne forbindelse har Gefion gjort sig sine egne overvejelser over Solvens II-direktivets artikel 152 og foreslået, at det følger af denne bestemmelse, at en enhed med disse kendetegn aldrig er en filial, et agentur eller en anden virksomhed som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5). Jeg vil senere vende tilbage til dette punkt.

63. Jeg tilslutter mig således den forelæggende rets og Kommissionens vurdering[34] på grundlag af følgende oplysninger om Crawford Polskas status og virksomhed:

– Crawford Polska er et selskab med begrænset ansvar og har derfor i henhold til polsk ret en bestyrelse (og dermed en ledelse).

– Selskabet repræsenterer Gefions interesser i Polen og fremhæver i sin korrespondance, at selskabet handler i Gefions navn, og at selskabet er befuldmægtiget af Gefion.

– I kraft af en fuldmagt fra 2016 har selskabet fuld kompetence til at forestå skadebehandling med retsvirkninger for forsikringsselskabet, således at tredjepart ikke behøver at henvende sig direkte til Gefion i forbindelse med sager vedrørende førnævnte aktivitet.

64. Det synes desuden logisk at antage, at Crawford Polska materielt er udstyret på en sådan måde, at selskabet kan udføre disse aktiviteter. Dette er et element, der er afgørende for at kvalificere Crawford Polska som »et centrum for erhvervsudøvelsen, som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden« som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5). Den forelæggende ret bør drage konklusioner herom og eventuelt indhente relevante oplysninger i overensstemmelse med lovgivningen.

65. Min anden bemærkning vedrører Crawford Polskas deltagelse i den aktivitet, som gav anledning til tvisten, dvs. skadebehandlingen samt beslutningen om kun at acceptere at betale en del af det krævede erstatningsbeløb.

66. Ifølge den forelæggende rets gengivelse af de faktiske omstændigheder traf Crawford Polska (og ikke Gefion) denne beslutning, som var afgørende for, at tvisten opstod[35]. Såfremt denne omstændighed bekræftes, var Crawford Polska ikke blot et mellemled, der alene videresendte oplysninger, men har derimod bidraget aktivt til den retlige situation, som har ført til tvisten.

67. Samtidig vil Crawford Polska have opfyldt de betingelser, der gør det muligt at fastlægge international kompetence hos retterne i den medlemsstat, hvor selskabet befinder sig, med henblik på påkendelse af en sag anlagt af den forsikrede (eller af den pågældendes retssuccessorer) mod Gefion.

68. Det ovenstående er et tilstrækkeligt grundlag for besvarelsen af det andet præjudicielle spørgsmål, således som det er formuleret. Der er ikke behov for yderligere overvejelser om indvirkningen af Solvens II-direktivet, som jeg alene vil behandle for fuldstændighedens skyld og for at give et svar til de aktører, der har indgivet skriftlige indlæg i denne sag.

C. Solvens II-direktivets indvirkning på fortolkningen af forordningens artikel 7, nr. 5)

69. Den forelæggende ret (i mindre grad), Gefion og Kommissionen har henvist til Solvens II-direktivets artikel 145 og 152 som bestemmelser, der kan have indvirkning på afgørelsen af tvisten.

34 – Forelæggelsesafgørelsens præmis 26 og Kommissionens skriftlige indlæg, punkt 56, 58 og 60. I samme forbindelse har den forelæggende ret og Kommissionen nævnt Solvens II-direktivets artikel 145, som jeg også vil behandle senere.

35 – Forelæggelsesafgørelsens præmis 5.

70. Gefions og Kommissionens indlæg indikerer, at der er en forbindelse mellem disse bestemmelser og forordningens artikel 7, nr. 5). Nærmere bestemt:

– Det synes at fremgå af Kommissionens argumenter [36], at når et forsikringsselskab driver økonomisk virksomhed i en anden stat gennem en »permanent tilstedeværelse« som omhandlet i Solvens II-direktivets artikel 145 [37], findes der efter Kommissionens opfattelse en filial, et agentur eller en anden virksomhed som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5) [38].

– Gefion har anført, at udpegelsen af en repræsentant i overensstemmelse med Solvens II-direktivets artikel 152 ikke åbner mulighed for, at forsikringsselskabet kan sagsøges i henhold til forordningens artikel 7, nr. 5). Gefion har anført, at Solvens II-direktivets artikel 152, stk. 3, selv udelukker, at repræsentanten kvalificeres som en »filial« som omhandlet i Solvens II-direktivets artikel 145 [39].

71. Den forelæggende ret har derimod antydet, at det af en kvalificering af en enhed i henhold til Solvens II-direktivet kan udledes, at »Crawford Polska [...] [bør behandles] som en anden virksomhed af sagsøgte [Gefion] som omhandlet i forordningens artikel 7, [nr. 5)] [...]« [40].

72. Nedenfor vil jeg behandle disse argumenter, idet jeg imidlertid minder om, at jeg allerede har udtalt mig om fortolkningen af forordningens artikel 7, nr. 5), som skal fortolkes selvstændigt ud fra forordningens mål og opbygning.

1. »Permanent tilstedeværelse« og »repræsentant« i Solvens II-direktivet

73. I henhold til Solvens II-direktivet er udøvelsen af forsikringsvirksomhed for en virksomhed, der er etableret i en medlemsstat og ønsker at udøve denne virksomhed i en anden medlemsstat, underlagt visse former for kontrol [41], som varierer, alt efter hvilken form den pågældende virksomhed har valgt.

74. Et forsikringsselskab, der ønsker at udvide sin virksomhed i henhold til *etableringsfriheden*, skal meddele hjemlandets tilsynsmyndigheder, at selskabet agter at etablere sig på en anden medlemsstats område, og indgive de oplysninger, der kræves i henhold til direktivets artikel 145 [42].

75. På dette grundlag undersøger hjemlandets tilsynsmyndigheder mulighederne for etableringsprojektet. Hvis disse myndigheders vurdering er positiv, videresender de oplysninger, der er nævnt i direktivets artikel 146, stk. 1 [43]. Forsikringsselskabet kan derefter påbegynde sin grænseoverskridende aktivitet i værtslandet gennem en filial eller en permanent tilstedeværelse, der er sidestillet hermed.

36 – Jeg skriver »synes at fremgå«, fordi Kommissionen reelt ikke udtrykkeligt henviser til en automatisk sammenhæng mellem de to bestemmelser.

37 – I henhold til den pågældende bestemmelse skal forsikringsselskabet meddele hjemlandets tilsynsmyndigheder, at selskabet agter at etablere en filial på en anden medlemsstats område, og indgive bestemte oplysninger. Følgende fremgår af den pågældende artikels stk. 1: »Et selskabs permanente tilstedeværelse på en medlemsstats område sidestilles med en filial, også selv om denne tilstedeværelse ikke har form af en filial, men blot af et kontor, der ledes af selskabets eget personale, eller af en uafhængig person, som har en fast bemyndigelse til at handle på selskabets vegne i lighed med et agentur.«

38 – Punkt 61 i Kommissionens indlæg.

39 – Gefions skriftlige indlæg, punkt 21. Gefion har gjort gældende, at selskabets aktiviteter i Polen udføres i henhold til den frie udveksling af tjenesteydelser, idet betingelserne i Solvens II-direktivet er opfyldt, og uden at de danske eller polske tilsynsmyndigheder har givet udtryk for forbehold. Dette argument er ifølge Gefion tilstrækkeligt til, at forordningens artikel 7, nr. 5), ikke finder anvendelse.

40 – Forelæggelsesafgørelsens præmis 28, in fine.

41 – Det fremgår af 11. betragtning til Solvens II-direktivet, at der med dette direktiv foretages »den harmonisering, der er nødvendig og tilstrækkelig til at opnå gensidig anerkendelse af tilladelser og tilsynsordninger«, således at der findes en fælles tilladelse, som gælder i hele Fællesskabet, og tilsynet med et selskab udføres af hjemlandet.

42 – Disse oplysninger omfatter bl.a. oplysninger om den påtænkte virksomhed, filialens organisatoriske struktur og navnet på den person i filialen, som har beføjelser til at forpligte forsikringsselskabet over for tredjepart.

43 – Til værtslandets tilsynsmyndigheder og til forsikringsselskabet. De pågældende myndigheder skal også attestere, at forsikringsselskabet opfylder solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet.

76. Hvis forsikringsselskabet vælger at udøve virksomhed uden for hjemlandet i henhold til *den frie udveksling af tjenesteydelser*, skal det ligeledes meddele sin hensigt til den pågældende medlemsstats tilsynsmyndigheder [44].

77. På det specifikke område for ansvarsforsikring for motorkøretøjer kræver direktivet desuden, at forsikringsselskabet udpeger »en repræsentant, der er bosat eller etableret på [værtslandets] område, som skal indsamle alle nødvendige oplysninger i forbindelse med krav, og som skal have tilstrækkelige beføjelser til at repræsentere virksomheden over for skadelidte personer, der kunne gøre krav gældende, herunder med hensyn til betaling af sådanne krav, og til at repræsentere den eller, om nødvendigt, lade den repræsentere over for den pågældende medlemsstats domstole og myndigheder i forbindelse med disse krav« (artikel 152).

78. Således stilles personer, der gør krav gældende som følge af begivenheder på værtslandets område, der henhører under ansvarsforsikringen for motorkøretøjer, ikke ringere, alt efter hvilken repræsentationsform forsikringsselskabet har valgt.

79. I denne konkrete sammenhæng er det således uden betydning, om forsikringsselskabet handler i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser eller ud fra et etableret forretningssted (en filial eller en permanent tilstedeværelse, der er sidestillet hermed) i værtslandet, hvor skaden er indtruffet [45].

80. Solvens II-direktivet er ikke synderlig specifikt med hensyn til den »permanente tilstedeværelse« og indeholder heller ikke en detaljeret regulering af den retlige ordning for repræsentanten for forsikringsselskabet [46], idet det i det pågældende direktiv blot anføres, at den pågældende skal have tilstrækkelige beføjelser til at repræsentere selskabet over for såvel skadelidte personer, der gør erstatningskrav gældende, som for domstole og andre myndigheder i forbindelse med sådanne erstatningskrav.

81. I det pågældende direktiv findes der imidlertid indirekte visse elementer i artikel 145 (med hensyn til den permanente tilstedeværelse) og 152 (med hensyn til repræsentanten), som bidrager til at præcisere begrebernes omfang:

– En permanent tilstedeværelse skal ikke nødvendigvis have form af en filial. En permanent tilstedeværelse kan sidestilles med en filial, for så vidt som den består af et kontor, der ledes af hovedvirksomhedens eget personale eller af en uafhængig person, som har en fast bemyndigelse til at handle på selskabets vegne i lighed med et agentur. Den permanente tilstedeværelse skal i begge tilfælde have beføjelser til at forpligte forsikringsselskabet over for tredjepart.

– På grund af en repræsentants funktioner er det ikke uden videre muligt at sidestille den pågældende med en filial: Solvens II-direktivets artikel 152, stk. 3, bestemmer, at »[u]dpegelsen af en repræsentant [...] ikke i sig selv [betragtes] som oprettelse af en filial i henhold til artikel 145« [47].

82. Disse elementer suppleres af de elementer, som gradvist er blevet fastlagt i Domstolens praksis gennem rækken af præjudicielle forelæggelser. Jeg vil uddybe disse elementer nedenfor, for så vidt som de danner grundlag for mit synspunkt om, at de pågældende begreber adskiller sig fra begreberne i forordningens artikel 7, nr. 5).

44 – Solvens II-direktivets artikel 148, stk. 1, bestemmer, at tilsynsmyndighederne i hjemlandet i så fald skal meddele bestemte oplysninger til tilsynsmyndighederne i den medlemsstat, på hvis område forsikringsselskabet agter at udøve virksomhed.

45 – Solvens II-direktivets artikel 151. Jf. Corporis-dommen, præmis 35.

46 – Jf. i samme retning Corporis-dommen, præmis 37: »[D]enne bestemmelse [Solvens II-direktivets artikel 152, stk. 1, første afsnit] [...] præciserer [ikke] den nøjagtige rækkevidde af de beføjelser, som repræsentanten for forsikringsselskabet herved er tillagt.«

47 – Artikel 152, stk. 2, bestemmer, at »[v]ærtslandet [ikke] må [...] pålægge repræsentanten at udføre andre aktiviteter for det [selskab], der har udpeget ham, end dem, der er fastsat i stk. 1«.

2. Forbindelsen mellem en filial eller en permanent tilstedeværelse, der er sidestillet hermed, og repræsentanten og forordningens artikel 7, nr. 5)

a) »Permanent tilstedeværelse« i form af »en filial, et agentur eller en anden virksomhed«

83. Med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5), er en filial, et agentur eller en anden virksomhed et centrum for erhvervsudøvelsen, som har en ledelse og er materielt udstyret på en sådan måde, at det kan forhandle med og forpligte forsikringsselskabet over for tredjepart, og som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden.

84. Det kan være lettere at godtgøre, at disse betingelser er opfyldt, hvis forsikringsselskabet med henblik på at udvide sin virksomhed til andre medlemsstater end hjemlandet opererer i henhold til etableringsfriheden og efter afviklingen af de fornødne formaliteter etablerer en filial eller en permanent tilstedeværelse, der er sidestillet hermed, som omhandlet i Solvens II-direktivets artikel 145.

85. Når en *filial*, der er beliggende i en medlemsstat, og som opfylder betingelserne i Solvens II-direktivets artikel 145, for og på et forsikringsselskabs vegne har deltaget i de handlinger, som ligger til grund for en retssag mod forsikringsselskabet, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, er der normalt og faktisk også tale om en »filial«, et »agentur« eller en »anden virksomhed« som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5) [48].

86. Dette vil også være tilfældet, henset til indholdet af Solvens II-direktivets artikel 145, hvis forsikringsselskabet med henblik på udøvelse af etableringsfriheden vælger at have en *permanent tilstedeværelse*, der har kendetegn, der indebærer, at den sidestilles med en filial [49].

87. Hvis denne permanente tilstedeværelse består »blot af et kontor, der ledes af selskabets eget personale, eller af en uafhængig person, som har en fast bemyndigelse til at handle på selskabets vegne i lighed med et agentur« (Solvens II-direktivets artikel 145, stk. 1), er der ikke større vanskeligheder ved at fastslå, at den samtidig opfylder betingelsen i forordningens artikel 7, nr. 5):

– Domstolens praksis med hensyn til en »permanent tilstedeværelse« i forbindelse med etableringsfriheden, som er anerkendt ved artikel 43 TEUF, kræver, at en sådan tilstedeværelse kan konstateres »på grundlag af objektive omstændigheder, som kan efterprøves, angående bl.a. graden af selskabets fysiske eksistens med hensyn til lokaler, personale og udstyr« [50].

– Solvens II-direktivets artikel 145, stk. 2, kræver, at forsikringsselskabet for at etablere sig i en anden medlemsstat skal oplyse tilsynsmyndighederne i hjemlandet om navnet på den person i filialen eller den permanente tilstedeværelse, som har beføjelser til at forpligte forsikringsselskabet over for tredjepart.

48 – Denne sag omhandler ikke et automatisk sammenfald mellem begrebet »filial« i forordningens artikel 7, nr. 5), og begrebet »filial« i Solvens II-direktivet. Selv om dette intuitivt må være tilfældet, minder jeg om, at der i Solvens II-direktivet anvendes forskellige betydninger af begrebet »filial«: Den generelle betydning fremgår af artikel 13, nr. 11), under overskriften »Definitioner«; en anden specifik betydning anvendes med henblik på afsnit I, kapitel IX, i artikel 162, stk. 2, og endnu en betydning anvendes med henblik på afsnit IV i artikel 268, stk. 1, litra b). Det ligger uden for formålet med dette forslag til afgørelse at undersøge, om alle disse betydninger pr. definition opfylder forordningens krav.

49 – Sidestillingen mellem en filial og en permanent tilstedeværelse kan spores tilbage til dom af 4.12.1986, Kommissionen mod Tyskland (205/84, EU:C:1986:463). Den blev senere fastsat af lovgiver ved artikel 3 i Rådets andet direktiv 88/357/EØF af 22.6.1988 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring, om fastsættelse af bestemmelser, der kan lette den faktiske gennemførelse af den frie udveksling af tjenesteydelser, og om ændring af direktiv 73/239/EØF (EFT 1988, L 172, s. 1).

50 – Dom af 26.10.2010, Schmelz (C-97/09, EU:C:2010:632, præmis 38).

88. Det lades ubesvaret, om en permanent tilstedeværelse for at blive kvalificeret som et »etableret forretningssted« som omhandlet i Solvens II-direktivet skal godtgøre andre omstændigheder: mere specifikt, om den permanente tilstedeværelse skal være underkastet forsikringsselskabets ledelse og kontrol, og om den skal udøve sin virksomhed med en eksklusiv eller overvejende tilknytning til sidstnævnte [51].

89. Hvad angår det der her er relevant, er jeg af den opfattelse, at det ikke er nødvendigt at afslutte denne debat: For så vidt angår anvendelsen af forordningens artikel 7, nr. 5), er disse to elementer ikke afgørende.

90. Afgørende er derimod, og dette i væsentlig grad, den omstændighed, at den permanente tilstedeværelse, der er sidestillet med en filial, har midlerne (ledelse, lokaler, personale og udstyr) til at handle, og at den har været inddraget i det retsforhold, som tvisten udspringer af, på de betingelser, der kan udledes af førnævnte praksis fra Domstolen [52].

91. Det fremhæves som nævnt i denne praksis, at den snævre forbindelse mellem tvisten og den retsinstans, der skal afgøre den, ikke blot må vurderes på grundlag af retsforholdet mellem de juridiske personer, der er etableret i forskellige kontraherende stater, men også ud fra, hvorledes de to virksomheder optræder i deres forretningsforhold og fremtræder over for tredjemænd.

92. Det er således kombinationen af disse faktorer i et konkret tilfælde (og hverken intensiteten af den kontrol, som forsikringsselskabet udøver med de enheder, der befinder sig i værtslandet, eller de nævnte enheders eksklusive tilknytning til forsikringsselskabet), der gør det muligt at bestemme, om der foreligger en snæver forbindelse mellem tvisten og den retsinstans, der skal afgøre den.

b) »Repræsentanten« i Solvens II-direktivets artikel 151 og 152

93. Når et forsikringsselskab udvider sin erhvervsmæssige virksomhed til en anden medlemsstat i henhold til den frie udveksling af tjenesteydelser, kan det forekomme [53], at der mangler ydre kendetegn for, at det kan fastslås, at der findes en filial, et agentur eller en anden virksomhed med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5).

94. På det specifikke område for ansvarsforsikring for motorkøretøjer kan den repræsentant, som forsikringsselskabet skal udpege i værtslandet, vanskeligt give anledning til en sag »vedrørende driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed« som omhandlet i forordningens artikel 7, nr. 5), hvis den pågældendes handlinger er begrænset til de funktioner, der er opregnet i Solvens II-direktivets artikel 152.

51 – I sin fortolkningsmeddelelse om fri udveksling af tjenesteydelser og begrebet »almene hensyn« inden for forsikringssektoren (EFT 2000, C 43, s. 5), s. 9-12, har Kommissionen fastslået, at begge omstændigheder skal foreligge.

52 – Punkt 38-52 i dette forslag til afgørelse.

53 – Eftersom udøvelsen af denne frihedsrettighed ikke udelukker, at tjenesteyderen har faste faciliteter i etableringsstaten (dom af 30.11.1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411), udelukker jeg ikke, at en bestemt operatør kan fremvise de egenskaber, der kræves for, at bestemmelsen kan finde anvendelse. I så fald kan en tredjemand anlægge sag mod forsikringsselskabet i den jurisdiktion, hvor den pågældende infrastruktur befinder sig, i tvister vedrørende aktiviteter, der er forbundet med driften af sidstnævnte.

95. Solvens II-direktivets artikel 152, stk. 4, giver medlemsstaterne [54] beføjelse til at overlade de funktioner i forbindelse med skadebehandling, som er omhandlet i samme artikel, og de i artikel 21 i direktiv 2009/103/EF omhandlede funktioner til én repræsentant [55]. Dermed anerkendes det indirekte, at de respektive repræsentanters funktioner er sammenfaldende, hvilket Domstolen også har bekræftet [56].

96. Sidestillingen af disse to former for repræsentanter betyder som hovedregel, at den i Solvens II-direktivets artikel 152 omhandlede repræsentant blot modtager og videresender oplysninger med henblik på skadebehandling samt foretager betaling af den erstatning, som forsikringsselskabet har vedtaget [57]. Repræsentantens funktion i forbindelse med denne behandling er desuden helt passiv.

97. Domstolen har med hensyn til den repræsentant, der er omhandlet i artikel 4 i direktiv 2000/26 (som svarer til den i artikel 21 i direktiv 2009/103 omhandlede repræsentant), fastslået, at den pågældende alene fungerer som mellemmand: Erstatningstilbud kommer alene fra forsikringsselskabet [58].

98. Denne afgrænsning af funktioner er i overensstemmelse med artikel 21, stk. 6, i direktiv 2009/103, hvorefter skadebehandlingsrepræsentanten »ikke [betragtes] som [...] en virksomhed i henhold til forordning (EF) nr. 44/2001«.

99. Jeg minder om, at udpegelsen af den i Solvens II-direktivets artikel 152 omhandlede repræsentant, som kræves »[m]ed henblik på artikel 151«, udspringer af forsikringsselskabets pligt, hvis overholdelse værtslandet skal sikre, til ligebehandling af personer, der gør krav gældende. Sidstnævnte må ikke stilles ringere på grund af den omstændighed, at den pågældende virksomhed dækker en risiko i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser og ikke ud fra et etableret forretningssted.

100. Ligebehandlingen kan imidlertid ikke udvides til en fortolkning af forordningens artikel 7, nr. 5), som uden videre giver hjemmel til søgsmål mod forsikringsselskabet i en medlemsstat, hvor selskabet ikke er etableret, blot fordi selskabet har en skadebehandlingsrepræsentant.

101. Abstrakt set er der dermed ikke et tilstrækkeligt grundlag for at knytte anvendelsen af forordningens artikel 7, nr. 5), til den repræsentant, der er udpeget i overensstemmelse med Solvens II-direktivets artikel 152, som blot udfører de funktioner, der er omhandlet i sidstnævnte bestemmelse, i forbindelse med en ansvarsforsikring for motorkøretøjer.

102. For at forordningens artikel 7, nr. 5), kan finde anvendelse, når forsikringsselskabet alene har en repræsentant, der i værtslandet udfører de i Solvens II-direktivets artikel 152 omhandlede funktioner, skal der foreligge andre forhold, der begrunder, at den internationale kompetence tillægges andre retter end retterne på det sted, hvor sagsøgte har bopæl [59].

103. Dette er tilfældet, hvis repræsentanten opfylder betingelserne for, at den pågældende kan kvalificeres som en filial, et agentur eller en anden virksomhed under forsikringsselskabet og har deltaget aktivt i den aktivitet, der ligger til grund for tredjepartens søgsmål mod nævnte selskab.

54 – Såfremt forsikringsselskabet ikke selv har udpeget en repræsentant.

55 – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 16.9.2009 om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EUT 2009, L 263, s. 11). Solvens II-direktivets artikel 152 nævner fortsat ordret artikel 4 i direktiv 2000/26/EF, som i dag er gengivet, med undtagelse af stk. 7, i artikel 21 i direktiv 2009/103.

56 – Dom af 10.10.2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, præmis 21 og 23), og af 15.12.2016, Vieira de Azevedo m.fl. (C-558/15, EU:C:2016:957, præmis 33), om den repræsentant, der er omhandlet i artikel 21 i direktiv 2009/103 (dengang artikel 4 i direktiv 2000/26), og Corporis-dommen om den repræsentant, der er omhandlet i Solvens II-direktivets artikel 152.

57 – Hvilket omfatter beføjelsen til at modtage et indledende processkrift i en sag mod et forsikringsselskab, der befinder sig i en anden medlemsstat, hvori der er nedlagt påstand om erstatning som følge af et trafikuheld som omhandlet i Corporis-dommen.

58 – Dom af 15.12.2016, Vieira de Azevedo m.fl. (C-558/15, EU:C:2016:957, præmis 25 og 26).

59 – Jf. 16. betragtning til forordningen.

104. Det kan i øvrigt ikke udelukkes, at udøvelsen af forsikringsvirksomhed uden for hjemlandet i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser giver anledning til søgsmål mod et forsikringsselskab, som med rimelighed (for så vidt angår den internationale retlige kompetence) bør kunne afgøres i en anden stat end den, hvor forsikringsselskabet er hjemmehørende.

105. Selv om afvejningen mellem parternes respektive rettigheder og retsplejehensyn først og fremmest udmønter sig i reglen om, at sagsøgte skal sagsøges ved retterne på det sted, hvor den pågældende har bopæl, findes der i forordningen alternativer for sagsøgeren, f.eks. at anlægge sag på det sted, hvor de faktiske omstændigheder har fundet sted [60].

106. Forordningen beskytter desuden sagsøgeren, som er »den svage part« i forbindelse med forsikring ved hjælp af specifikke regler om international domstolskompetence (i kapitel II, afdeling 3), som ikke afhænger af forsikringsselskabets tilstedeværelse på et område. Samme behandling er til rådighed for en skadelidt, som anlægger et direkte søgsmål.

c) Anvendelse på den foreliggende sag

107. Gefion har anført, at selskabets udøver virksomhed i Polen i henhold til den frie udveksling af tjenesteydelser med godkendelse fra tilsynsmyndighederne i værtslandet og hjemlandet.

108. Det kan imidlertid udledes af Kommissionens indlæg, at Crawford Polskas aktivitet reelt bør henføres under etableringsfriheden. Den forelæggende ret forekommer (indirekte) at have den samme opfattelse.

109. Som jeg har forsøgt at forklare, kan det grundlag, hvorpå et forsikringsselskab udøver virksomhed i en medlemsstat, med henblik på forordningens artikel 7, nr. 5), såvel vise, at de betingelser, som den pågældende artikel kræver, faktisk er opfyldt (hvilket sædvanligvis er tilfældet, såfremt selskabet udøver virksomhed i henhold til etableringsfriheden), som det modsatte (hvilket generelt er tilfældet, når selskabet udøver virksomhed i henhold til reglerne om fri udveksling af tjenesteydelser).

110. Dette grundlag er som nævnt ikke afgørende, hverken på den ene eller den anden måde, for anvendelsen af forordningens artikel 7, nr. 5), som støtter sig på de fortolkningskriterier, som følger af Domstolens praksis.

111. I medfør af disse kriterier kan Gefions aktivitet i Polen, gennem selskabet Crawford Polska, begrunde, at de polske retter har international kompetence som anført ovenfor, da der er tale om en sag anlagt af tredjemand mod Gefion som følge af en beslutning truffet af Crawford Polska, som er bindende for det pågældende forsikringsselskab.

112. Den omstændighed, at Gefion måtte handle i henhold til Solvens II-direktivets artikel 147 ff., er således ikke afgørende.

60 – I forbindelse med et erstatningskrav som det i hovedsagen omhandlede, som anses for et krav uden for kontrakt.

V. Forslag til afgørelse

113. På baggrund af det ovenstående foreslår jeg, at Domstolen besvarer det andet præjudicielle spørgsmål fra Sąd Rejonowy w Białymstoku (retten i første instans i Białystok, Polen) således:

»Artikel 7, nr. 5), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at et selskab, der er etableret i en medlemsstat, og som inden for rammerne af en aftale med et forsikringsselskab, som har hjemsted i en anden medlemsstat, kan kvalificeres som dette forsikringsselskabs »filial, agentur eller anden virksomhed«, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

– Det førstnævnte selskab behandler skadesager vedrørende ansvarsforsikring for motorkøretøjer, hvis risici forsikringsselskabet dækker.

– Det pågældende selskab fremtræder udadtil som en repræsentation for forsikringsselskabet.

– Det pågældende selskab har en ledelse og er materielt udstyret sådan, at det kan forhandle med tredjemand, således at denne, skønt han ved, at der eventuelt opstår en retlig forbindelse med den i udlandet hjemmehørende hovedvirksomhed, ikke behøver at henvende sig direkte til denne.«